

SYLABUS KURZU

(Pre SOPG v letnom semestri školského roka 2018-2019)

Kódy predmetu	Kurz	Hodiny	Počet kreditov	Prerekvizity	Ukončenie
B-SPGde051/16 B-SPGex051/16	Multikultúrna výchova	2	2	Žiadne	H
Vyučujúci Prof. PhDr. Erich Mistrik, CSc., Katedra etickej a občianskej výchovy					

Kontakt

Moskovská 3, miestnosť č. 211, tel. 02/9015-9181, www.erichmistik.sk
erich@erichmistik.sk mistik2@uniba.sk

Anotácia

Predmet poskytuje teoretickú výbavu pre multikultúrnú výchovu, základy pre využívanie metód multikultúrnej výchovy a poskytuje študentom zážitok multikultúrnosti. Rozvíja interkultúrne porozumenie a interkultúrne kompetencie budúcich učiteľov a sociálnych pedagógov. Ponúka hlavné didaktické postupy pre realizáciu multikultúrnej výchovy.

Ciele

Rozvoj schopností a zručností:

- Osvojenie si základných postupov, ktoré prispievajú k multikultúrnemu porozumeniu..

Rozvoj poznania:

- Poznanie teoretických východísk multikultúrnej výchovy.
- Poznanie cieľov výchovy k interkultúrnemu porozumeniu.
- Poznanie metód multikultúrnej výchovy.

Obsah a priebeh predmetu

Čo je to kultúra

- Vymedzenie kultúry – podstata a štruktúra.
- Model kultúry ako ľadovca.

Teória multikulturalizmu

- Hlavné pojmy pre pochopenie multikulturalizmu: kultúra, identita, diverzita, kultúrna zmena, kultúrny konflikt, transkultúrnosť, enkulturácia, akulturácia, asimilácia, segregácia, diskriminácia, integrácia, ľudské práva.
- Tri podoby multikulturalizmu: 1. koexistencia radikálne odlišných kultúr v jednom regióne; 2. ideológia aj politický program, ktoré vyjadrujú záujem riešiť problémy vznikajúce z konfliktov kultúr mierovými cestami pri zachovaní kultúrnych špecifik; 3. cieľový stav vývoja, v ktorom kultúry koexistujú a spolupracujú.
- Príčiny multikulturalizmu v súčasných premenách sveta – regionalizácia, individualizácia, globalizácia, mobilita pracovnej sily, emigrácia, imigrácia, rast sebauvedomenia rôznych sociálnych a kultúrnych skupín, uvedomovanie a uzákoňovanie ľudských práv.
- Interpretácie multikulturalizmu vo vzťahu k moci, k politike, k ľudským právam, k médiám.
- Dôsledky multikulturalizmu – multikultúrny idealizmus („multikultúrny človek“), multikultúrna skepsa („zlyhanie multikulturalizmu“).

- Typológia prístupov k multikulturalizmu – konzervatívny multikulturalizmus, liberálny multikulturalizmus, kritický multikulturalizmus.
- Multikultúrne situácie: kultúrny šok, diskriminácia (pozitívna a negatívna), integrácia, asimilácia, „taviaci kotol“, genocída, segregácia (geto), kultúrny pluralizmus.
- Legislatíva podporujúca multikulturalizmus.

Východiská multikultúrnej výchovy

- Základné hodnoty multikultúrnej výchovy.
- Vedomie vlastnej pozície vo vzťahu k multikulturalizmu.

Realizácia multikultúrnej výchovy

- Stanovovanie cieľov multikultúrnej výchovy.
- Prostredie multikultúrnej výchovy.
- Metódy multikultúrnej výchovy.
- Hodnotenie v multikultúrnej výchove.

Úlohy študentov a priebeh semestra

Študenti budú riešiť reálne situácie konfliktov medzi kultúrami v ich prirodzenom prostredí (obec, štvrť, mesto, kde sa študenti cítia ako doma):

1. Identifikujú a interpretujú problém, ktorý sa tam vyskytol.
2. Hľadajú ciele a možnosti jeho riešenia podľa princípov multikultúrnej výchovy.
3. Navrhujú konkrétne opatrenia, ktoré by sa mohli stať súčasťou multikultúrnej výchovy.

Denní študenti

Priebežná práca (termín dohodneme v priebehu semestra):

Podľa prvého bodu, charakteristika situácie konfliktu medzi kultúrami – stručné vymedzenie, čo-kde-kedy sa stalo. Pomenovanie hlavných súvislostí konfliktu.

Záverečná práca:

Všetky tri body, priebežná práca je súčasťou záverečnej.

Externí študenti

Nespracúvajú priebežnú prácu, len záverečnú podľa všetkých troch bodov na záver semestra.

Kritériá hodnotenia:

- Ako študenti charakterizovali situáciu.
- Ako rešpektovali princípy multikultúrnej výchovy.
- Reálnosť navrhovaných riešení.

Varovanie

Automaticky znižujem známku o jeden stupeň v dvoch prípadoch:

1. Ak študenti využijú v záverečnej práci literatúru typu referaty.atlas.sk, nechodimnaprednasky.sk, referaty.aktuality.sk, studentske.sk a im podobné stránky.
2. Ak záverečná práca nebude na vysokoškolskej štylistickej a gramatickej úrovni.

Ak sa v práci vyskytne bod 1 aj 2, tak známka ide dole o dva stupne.

Klasifikácia:

A	.....	100-95 bodov
B	.....	94-90 bodov

C	.....	89-85 bodov
D	.....	84-80 bodov
E	.....	79-70 bodov
Fx	.....	menej ako 70 bodov

Literatúra

- BARŠA, P.: *Politické teórie multikulturalizmu*. Brno : CDK, 1999. ISBN 80-85959-47-X
- ĎURAJKOVÁ, D., VARGOVÁ, D.: *Multikultúrna výchova, áno, alebo nie?* Bratislava : MPC, 2007. ISBN 978-80-7164-434-7
- GALLOVÁ KRIGLEROVÁ, E., KADLEČÍKOVÁ, J. A KOL.: *Kultúrna rozmanitosť a jej vnímanie žiakmi základných škôl na Slovensku*. Bratislava : Nadácia otvorenej spoločnosti, 2009. ISBN 978-80-969271-9-7
- GAŽOVÁ, V.: *Úvod do kulturoológie*. Bratislava : Filozofická fakulta UK, 2009. ISBN 80-7121-315-4
- Interkultúrne vzdelávaní: vybrané pojmy a teórie. Príručka pro pedagogy*. Praha : Člověk v tísni, 2005. ISBN 80-902439-0-8
- Jeden svet na školách*. Bratislava : Človek v ohrození, 2005 (bez ISBN)
- JIRÁSKOVÁ, V. : *Multikultúrna výchova*. Praha : Epoque, 2006. ISBN 80-87027-31-0
- KASÍKOVÁ, H. a kol.: *Interkultúrna výchova a vzdelávaní: efektívne metódy a formy*. Praha : FF UK, 2003
- KOMINAREC, I. – KOMINARECOVÁ, E.: *Multikulturalita a komunikácia*. Prešov : PO, 2009. ISBN 978-80-555-0061-4
- LYSÝ, J. A KOL.: *Globálne rozvojové vzdelávanie*. Bratislava: Album, 2007. ISBN 978-80968667-7-9
- MISTRÍK A KOL.: *Multikultúrna výchova v škole*. Bratislava : Nadácia otvorenej spoločnosti, 2008. ISBN 978-80-969271-4-2
- MISTRÍK, E. – HAAPANEN, S. – HEIKKINEN, H. – JAZUDEK, R. – ONDRUŠKOVÁ, N. – RÄSÄNEN, R.: *Kultúra a multikultúrna výchova. Culture and Multicultural Education*. Bratislava : Iris, 1999. ISBN 80-88778-81-3
- MISTRÍK, E.: Multikultúrna výchova. In: *Školské vzdelávacie programy. Praktický manuál pre zostavenie vlastného školského vzdelávacieho programu. 3. E1*. Bratislava : RAABE, 2008. ISBN 978-80-89182-27-5
- MISTRÍK, E.: Občan a multikulturalizmus na Slovensku. In: Goňcová, M., Lysý, J., Rybář, J. a kol.: *Občan a občanská spoločnosť*. Brno : Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6606-9. s. 24-64. (Online, 16. 1. 2019)
https://www.academia.edu/5631134/Občan_a_multikulturalizmus_na_Slovensku
- MULTI-KULTI na školách: Metodická príručka pre multikultúrne výchovu*. K. Šoltéssová (ed.) Bratislava : NMŠ, 2006. ISBN 80-89008-21-6
- MultikulturArt – spoznaj kultúru menšín. Metodický materiál na multikultúrne výchovu*. Bratislava : Človek v ohrození, 2009. ISBN 978-80-7114-777-0
- Než začneme s multikultúrne výchovou. Od skupinových konceptů k osobnostnímu přístupu*. E: Janská (ed.). Praha : Člověk v tísni, 2008. ISBN 978-80-86961-61-3
- Od kultúrnej tolerancie ku kultúrnej identite. Učebné texty pre multikultúrne výchovu*. E. Mistrík (ed.) Bratislava: IRIS, 2001. ISBN 80- 88778-35-20
- PRŮCHA, J.: *Multikultúrna výchova*. Praha : Triton, 2006. ISBN 80-7254-866-2
- S každým dieťaťom sa ráta*. Bratislava : UNICEF, 2003. ISBN 80-88788-03-XŠÍŠKOVÁ, T.: VANČÍKOVÁ, K. A KOL.: *Multikultúrna výchova, jej miesto v príprave učiteľov*. Banská Bystrica: PdF UMB, 2013. ISBN 978-80-557-0512-8
- VANČÍKOVÁ, K.: *Multikultúrna výchova, jej miesto v súčasnej škole*. Banská Bystrica: PdF UMB, 2013. ISBN 978-80-557-0512-5

Slovník

Dictionary of Multicultural Education. C. A. Grant, G. Ladson-Billings (ed.) Phoenix : Onyx Press, 1997. ISBN 978-1-89774-798-1

Hlavné slovenské a české stránky k multikulturalizmu a multikultúrnej výchove

www.multikulti.sk

www.globalnevzdelavanie.sk

www.clovekvohrozeni.sk

www.varianty.cz

www.mkc.cz

www.cerme.cz

www.centrumjihlava.cz